

Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas Salutaguse külas Kubja kinnistu eraldisel 11 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes OÜ Artiston Kinnisvara (registrikood 10606620) volitatud esindaja Risto Sirgmetša poolt 26.03.2024 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhthimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse (edaspidi MS) § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, otsustab Keskkonnaamet:

1.1 Jätta algatamata Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas Salutaguse külas Kubja kinnistu (registriosa nr 3233331, katastritunnus 38101:004:1470) eraldisel 11 lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele üldistele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 OÜ Artiston Kinnisvara (registrikood 10606620) volitatud esindaja Risto Sirgmetš esitas 26.03.2024 Keskkonnaametile metsateatise, millega kavandatakse Kubja kinnistu eraldisel 11 lageraie 3,19 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 740 tm. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris nr-ga 50000986902.

Kavandatud raieala piirneb Luusika looduskaitseala Haukamäe sihtkaitsevööndiga, mis kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluva Luusika loodusala koosseisu. Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri on toodud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisas 1.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatud tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, MS § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang

lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast¹.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõige 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Lageraie on kavandatud 3,19 ha suurusel alal, kavandatud hinnanguline raiemaht on 740 tm. Lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve rajamine.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Kubja kinnistu asub Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas Salutaguse külas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib Vinni Vallavolikogu 27.06.2024 otsusega nr 17 kehtestatud Vinni valla üldplaneering², millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimeistik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud lageraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja³ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta

¹ Keskkonnaamet teavitas haldusmenetluse seaduse § 41 alusel metsateatise nr 50000986870 menetlustähtaja ületamisest (kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 16.04.2024 nr 13-4/24/7974 all).

² Kättesaadav: <http://www.vinnivald.ee/uldpplaneering>

³ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kubja kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspiirkonnas. Kavandatud raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m)⁴ on samal kinnistul teostatud 2024. aastal lageraie eraldisel 9 ja 12 (kokku 3,40 ha, hinnanguline raiemaht 849 tm). Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana. Lageraie järgselt on metsaomanikul kohustus tagada metsa uuenemine (MS § 24 lõige 3, § 25 lõige 1).

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub mujstika-kõdusoo kasvukohatüübis. Eraldisel 11 kasvab valmiva metsa arenguklassi kuuluv lageraiet lubava rinnasdiameetriga männik.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, raieala ei paikne veekogude rannal või kaldal, märgalal, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatud raieala 30-meetrisele mõjualale jääb Luusika looduskaitseala Haukamäe sihtkaitsevöönd, mis kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluva Luusika loodusaala koosseisu. Haukamäe sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsakoosluste loodusliku seisundi taastamine ja säilitamine, neile omase liigi- ja vanusestruktuuri hoidmine, looduse mitmekesisuse ja

⁴ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.

maastikuilme säilitamine ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse (kaitse-eeskiri § 9 lõige 2)⁵ ning väikeses osas Luusikametsa looduskaitseala Luusikametsa sihtkaitsevöönd, mille kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada ja taastada väärtuslikke metsakooslusi (kaitse-eeskiri § 1 lõige 2 punkt 1)⁶.

Luusikametsa looduskaitsealal kavandatava raiealaga piirneval alal on registreeritud loodusdirektiivi⁷ I lisas nimetatud elupaigatüüp vanad loodusmetsad (*9010). Elupaik asub väljaspool Natura võrgustikku.

Kavandatud raiealaga piirneb Eesti looduse infosüsteemi andmetel II kaitsekategooriasse kuuluva linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) piiritletud elupaik registrikoodiga KLO9102209.

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

Kavandatava raieala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava lageraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi - raiealal ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata.

Välisõhk ja kliima - kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, seega ei mõjuta raie eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - kavandatud raie neid elemente ei mõjuta. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

⁵ Vabariigi Valitsuse 04.07.2013 määrus nr 111 „Luusika looduskaitseala kaitse-eeskiri“.

⁶ Vabariigi Valitsuse 26.02.2019 määrus nr 11 „Laane- ja salumetsade kaitseks looduskaitsealade moodustamine ja kaitse-eeskiri“.

⁷ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega kuni üks kuu. Raie teostamise järgselt mõjud pöörduvad – langi uuenemine tagatakse MS §-s 24 sätestatud korras. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud lageraieala mõjualas (milleks loetakse kuni 30 m) asub Luusika loodusala. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Luusika loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁸ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. Looduskaitseseaduse (edaspidi LKS) § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁹ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatud raieala ei asu Luusika looduslal, kuid piirneb sellega. Kavandatud raiealal ei ole Luusika loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide leiukohti. Luusika loodus- ja linnuala kaitse-eesmärgid on tagatud siseriiklike õigusaktidega. Luusika looduskaitseala kaitsekord on sätestatud Luusika looduskaitseala kaitse-eeskirjas ja LKS-s. Siseriiklike kaitsealade moodustamisel (sh piiride paikapanemisel) on arvestatud, et ka

⁸ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁹ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud. Kavandatava raiega raiutakse väike osa loodus- ja linnuala mõjualasse jäävast alast, võrreldes kogupiiriga.

Kuna kavandatud raialal ja selle mõjupiirkonnas Luusika looduslal ei ole registreeritud eelnimetatud Natura 2000 ala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide leiukohti, siis kavandatud raietegevus Luusika loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Luusika loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatavale raialale ei jää kaitstavaid loodusobjekte, sh kaitsealuste liikide leiukohti. Kavandatav lageraie piirneb vahetult Luusika looduskaitseala Haukamäe sihtkaitsevööndiga, mille kaitse-eesmärk on metsakoosluste loodusliku seisundi taastamine ja säilitamine, neile omase liigi- ja vanusestruktuuri hoidmine, looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse, samuti väikeses osas Luusikametsa looduskaitseala Luusikametsa sihtkaitsevööndiga, mille kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada ja taastada väärtuslikke metsakooslusi.

Luusikametsa looduskaitsealal kavandatava raialaga piirneval alal on registreeritud loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüp vanad loodusmetsad (*9010). Elupaik asub väljaspool Natura võrgustikku. Kavandatav raie piirneb elupaigatüübiga väga lühikese ribana ning ei avalda piirnevale elupaigale olulist mõju. Kuna raieid ei tehta metaelupaikades, siis ei saa elupaigatüüpide pindala väheneda, samuti ei halvene elupaikade kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur. Puistu raiumine kavandatud raialal ei mõjuta kaugemal kui 30 m asuvaid elupaikasid negatiivselt.

Kavandatud raialaga piirneb Lahemaa linnuala kaitse-eesmärgiks oleva metsise (*Tetrao urogallus*) piiritletud elupaik. Elupaigaks on piiritletud liigi elupaigaks sobiv metsala, mis antud juhul kavandatud raialale ei jää, seega metsise elupaigale olulist mõju ei ole. Kuna raietöid ei viida läbi liigi piiritletud elupaigas, võib järeldada, et raietöödega seotud häiringud (nt tavapärane metsamasinate müra, valgustus öisel ajal tehtavate raietööde puhul, inimeste liikumine) ei kahjusta liigi pesitsemist.

Kuna raieala mõjualal ei ole registreeritud kaitse-eesmärkideks olevaid kooslusi ega kaitsealuste liikide leiukohti, siis kavandatud raietegevus kaitstavaid loodusobjekte ei kahjusta.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Eraldisel 11 kavandatava lageraielangi pindala on 3,19 ha, koos piirnevatel sama kinnistu eraldistel 9 ja 12 teostatud lageraielangiga kokku 6,59 ha. Seega ei ületa langi pindala MS § 29 lõikes 11 sätestatud lageraielangi suurust ning puistu vastab MS § 29 lõikes 4 ja metsa majandamise eeskirja §-s 3 sätestatud lageraiet lubavatele kriteeriumitele.

Ala jääb väljapoole siseriiklikult kaitse alla võetud kaitstavat loodusobjekti (Luusika looduskaitseala), mille piiritlemisel ja kaitsekorra määratlemisel on arvestatud kaitseväärtuste (sh Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Luusika loodusala kaitse-eesmärkide) säilimisega. Seega ei ole kavandataval raiel olulist mõju kaitse-eesmärkidele.

Raie ning samuti raieala mõjualas kavandatud raied on kooskõlas üldplaneeringuga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist koosmõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Säilikpuid tuleb lageraielangile jätta vastavalt MS § 29 lõige 1 punkti 3 nõuetele. Nõuded säilikpuude ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks jäetavate puude ja nende säilitamise kohta on sätestatud metsa majandamise eeskirja §-s 13.

LKS § 55 lõikest 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhindangu järelendus

Kavandatud lageraiel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Luusika loodusala, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhindangu koostaja:

Ülle Visnapuu
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond